

prevodilac

***Časopis za srpsku i stranu filologiju,
opštu i primenjenu lingvistiku,
leksikografiju i traduktologiju
(istorija, teorija, kritika, didaktika prevođenja,
status i organizacija prevodilačke profesije)***

***Udruženje naučnih i stručnih
prevodilaca Srbije***

Beograd

Бојана Д. Тодић

СЕДАМДЕСЕТ ГОДИНА ИНСТИТУТА ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК САНУ

У раду се говори о делатности Института за српски језик САНУ од оснивања до данас, када обележавамо седамдесет година његовог постојања. Након кратког историјата Института, представљено је његових пет дугорочних пројеката и један потпројекат, у чији делокруг спадају крупни задаци, незаобилазни у свим културним срединама са развијеном научном традицијом. Затим се говори о издавачкој делатности Института, који у оквиру своја три главна гласила и касније покренутих едиција окупља научне креације, најчешће Академијиних научних посленика, а и других еминентних, домаћих и страних, истраживача. Најзад, истиче се значајна улога ове важне научне институције у развоју и унапређењу науке о српском језику.

Кључне речи: Институт за српски језик САНУ, Српска академија наука и уметности, српски језик, наука о српском језику, пројекти Института, издавачка делатност.

У свечаној сали Српске академије наука и уметности одржана је, 15. новембра 2017. године, свечана академија поводом седамдесет година од оснивања Института за српски језик САНУ. Истим поводом желимо се, сећајући се притом са великом захвалношћу и дубоким поштовањем многих наших научних и културних прегалаца, кратко осврнути на период самог оснивања и најранијег развоја ове важне научне институције, као и на његово актуелно стање које, представљајући одраз дугогодишње традиције и ослонац будућим достигнућима, показује важност делатности Института у развоју науке о српском језику.

1. Кратак историјат Института за српски језик САНУ

Оснивањем Лексикографског одсека при Академији, 12. априла далеке 1893. године на иницијативу Стојана Новаковића, отпочело се с радом на посве капиталном делу српске културе – *Речнику српскохрватског књижевног и народног језика*. Најзаслужнији за коначну одлуку о почетку рада на академијском речнику и о његовој првој концепцији био је Стојан Новаковић, који је – добро разумевши да нова литература и општа писменост на тој основици не може рачунати на значајнији просперитет без трију основних постулата: граматике, правописа и речника – најпре у посланици *Српска краљевска академија и неговање језика српског*, а затим и у *Предлогу*, упућеном Академији, изнео научним аргументима опскрбљен и

стручно образложен предлог за израду великог националног речника савременог језика. Првих послератних година Академија је – Законом о Српској академији наука објављеног 30. јуна 1947. године – реорганизована и још активније усмерена на изграђивање нових научних кадрова, ширење постојећих и долажење до нових научних сазнања. Напоредо са оваквим оживљавањем радних програма, нови полет добија израда великог описног (једнојезичког) Академијиног речника, коју је у наслеђе примио непосредни наследник Лексикографског одсека – Институт за српски језик Српске академије наука и уметности, основан 15. јула 1947. године (Стевановић 1973–1974: 5).

Први директор Института био је Александар Белић, који је ову дужност вршио до своје смрти 1960. године. Са њим на челу, са дописним чланом Глишом Елезовићем, универзитетским професорима Михаилом Стевановићем, Миливојем Павловићем, Радомиром Алексићем, Радосавом Бошковићем и филологом Милошем Московљевићем у научном и организационом руководству, затим са више предратних средњошколских професора и послератних приправника (међу којима су били Павле Ивић, Милка Ивић, Ирена Грицкат и Иван Поповић), почела је нова ера у обављању замашних стручних и научних послова.

Институт је најпре закорачио у израду Речника. Иако је Новаковићева концепција Речника остала у својим најбитнијим поставкама трајно неизмењена, сарадници који су приступили изради овог највећег Академијиног подухвата након Другог светског рата, посебно они којима је рад у Институту постао стална служба, а лексикографија основна делатност, допринели су његовом коначном концепцијском и техничком уобличењу (Грицкат 1993: 10–11). Поред фонда старе књижевности и поред раније незаписиваног фонда народног изражавања, у Речник је ушао још један фонд – а то су писци, пионири нове литературе, који су већ нешто привредили за књижевни језик. Иако на самом почетку није било јасне представе о томе, временом се запажа да овај тезаурус може послужити, сам собом, и у чисто научне сврхе, рецимо, својим подацима о акцентима, префиксима, фразеологији и осталим својим елементима (Грицкат 1996: 29).

Поред рада на Речнику, Институт је од самих почетака преузео и неке, у оквиру других институција и организација претходно постављене, а за актуелно стање неопходне, задатке из области науке о властитом језику, што се одразило на његову организациону структуру. Делећи се интерно на секције, у Институту је и у почетном периоду постојала секција за дијалектологију и секција за ономастичка истраживања. Проучавање дијалеката било је предвиђено као један од главних задатака Института приликом преговора о његовом оснивању (Грицкат 1996: 64). Дијалектолошки рад, који је првенствено подразумевао организовање теренских испитивања дијалеката и проучавање народних говора, условио је и развитак плодне сарадње са Катедром за српскохрватски језик, односно Одсеком за јужнословенске језике на Филолошком факултету.

Као резултат преданог залагања М. Павловића за проширење ономастичких интересовања и истраживања основан је Ономастички одбор годину дана након оснивања Института, 1948. године (Аранђеловић-Живковић 1978: 159). Примарно радећи на ексцерпирању ономастичке грађе, која је истовремено служила за попуњавање великог Речника, Одбор се интензивно бавио и другим ономастичким испитивањима.

Наредне године основан је Одсек за експерименталну фонетику, којим је руководио Ђорђе Костић. Неколико година касније овај Одсек је, решењем Извршног већа НРС, издвојен из састава Института и Академије и постао самосталан институт.

При Институту је 1969. године почетком рада на црквенословенском језику формиран Старословенистички одсек, што је повезано с иницијативом Међународног комитета слависта да се крене у припрему и израду општег речника црквенословенског језика. Израда, која је текла у оквиру тадашњег савезног пројекта »Речник општесловенског (црквенословенског) књижевног језика«, првобитно се методолошки поводила значајним лексикографским подухватом – урађеним свескама Речника старословенског језика (Slovník jazyka staroslověnského) Чехословачке академије наука (Ћупић 1993: 16–17).

Одељење језика и књижевности је 1983. године на иницијативу Павла Ивића покренуло рад на *Етимолошком речнику српскохрватског језика*, у вези са чим је основан и Одбор за етимолошка проучавања. Главни циљ био је да се изради одговарајући речник, који ће бити диференцијалан у односу на истоврсне речнике других словенских језика, али који ће, кроз специјализацију научног подмлатка широког лингвистичког образовања и познавања класичних и живих индоевропских језика, подстаћи формирање етимолошке лексикографске школе.

Најзад, иако је од самог оснивања Института присутно интересовање за изучавање савременог српског стандардног језика и његове језичке културе, тек ће новије доба изнедрити дугорочни пројекат чија ће то бити примарна преокупација. Институтски пројекат *Опис и стандардизација савременог српског језика* основан је 2006. године.

Ново време донело је и нове захтеве. У вези са тим, 2011. године започео је с радом потпројекат Института *Интердисциплинарно истраживање језичког и културног наслеђа Србије. Израда мултимедијалног интернет портала Појмовник српске културе*, чији је носилац Етнографски институт САНУ.

Данас је у Институту на свим пројектима запослено 65 истраживача, међу којима је 41 доктор наука. У научном је звању тренутно 31 сарадник: 7 научних саветника, 3 виша научна сарадника и 21 научни сарадник, што јасно говори да је реч о веома младом и перспективном колективу.

Овим, умногоме суженим, прегледом заокружујемо причу о историјату Института. Већ се кратким освртом на његов развојни пут Институт препознаје

као институција која има и остварује лексикографске – и шире, научне – пројекте највећих размера.

2. Пројекти

а) Лингвистичка истраживања савременог српског књижевног језика и израда *Речника српскохрватског књижевног и народног језика САНУ*

Израдом великог Академијиног речника остваривала се замисао која је од првих дана заокупљала још чланове Друштва српске словесности, из којег је Академија поникла (Грицкат 1996: 27). То је речник који безмало шест деценија излази под називом *Речник српскохрватског књижевног и народног језика* и чија је 20. књига у време писања овог текста у припреми за штампу. Овај далекосежан и по својим резултатима веома значајан пројекат, о којем је у претходном тексту морало бити речи, од самих почетака је окупљао многе наше знамените научне посленике. Остварењу замисли о великом речнику приступили су Милан Решетар, Стојан Новаковић, Александар Белић, Радоје Домановић, Јован Скерлић, Јаша Продановић, Исидора Секулић, Кирил Тарановски и други, подвлачећи речи и исписујући их на картице, а затим су, поред Белића, нарочито заслужни Ирена Грицкат, као и Михаило Стевановић, Митар Пешикан, Миливој Павловић осмишљавали концепцију речника и начин израде.

Организација рада била је првенствено условљена чињеницом да се морало почети без специјализованог лексикографског кадра и без методолошког и концепцијског узуса. Постепено се постизало боље владање овим новим и сложеним методом и поступком, као и рационалније организовање колектива, што је резултирало стварањем »београдске лексикографске школе«. Овај, сада већ специјализовани лексикографски колектив дао је нови замајац српској лексикографији. Већину онога највреднијег у области једнојезичне (али не само ње) српске лексикографије сачинили су сарадници са овог пројекта – шестотомни *Речник српскохрватског књижевног језика* у издању Матице српске, једнотомни *Речник српског језика*, речнике језика писаца (Његоша, Милана Ракића, Лазе Лазаревића), *Обратни речник српског језика*, дијалекатске речнике, двојезични речник турско-српски, затим *Деривациони речник српског језика*.

Данашњи колектив овог дела Института врло је млад. Међутим, овај лексикографски подмладак под руководством др Раде Стијовић иде у корак са актуелним тенденцијама у светској лексикографији. Како би се створио поуздан темељ српском националном лексичком корпусу, те како би се речничка грађа сачувала и учинила доступном стручној и научној јавности, отпочело се и далеко одмакло са њеним скенирањем. Тако се сигурним кораком приступило дигитализацији грађе, која ће, уз дигитализацију осталих речничких ресурса и осавремењивање начина израде Речника, свакако најавити завршетак овог монументалног дела.

Треба имати на уму да, уколико се због временске растегнутости почне стварати утисак како овај посао губи актуелност, он не може изгубити своју научну вредност. Речник Српске академије ће, осим свега другога, једног дана постати, према речима И. Грицкат (1993: 11), »сведок два велика развојна тока код нас: бујања српског језика, са његовим термилолошким и литерарним обогаћивањем у двадесетом веку, и напретка лексикографске мисли уграђене у њега, која чини део лингвистичке мисли, и научне мисли уопште«.

б) Обрада старог српског писаног наслеђа и израда *Речника црквенословенског језика српске редакције*

Пројекат је примио у наслеђе послове започете на поменутом Старословенистичком одсеку Института за српски језик. Први руководилац Пројекта био је Димитрије Богдановић. Највећег трага на Одсеку оставили су, поред Димитрија Е. Стефановића, с којим је отпочело проучавање српске редакцијске лексике, Никола Родић и Гордана Јовановић. Поред првобитног руководиоца, рад Одсека су својим идејама обогатили и унапредили академици Митар Пешикан и Ирена Грицкат, а у новије време и Ђорђе Трифуновић, руководилац Пројекта заснованог на новим принципима (2003–2004) и оснивач Старословенистичког семинара на Филолошком факултету Универзитета у Београду.

Новозаветни текстови, најпре Мирослављево јеванђеље, чинили су почетни корпус, али лексикографски рад је подразумевао и шире проучавање најважнијих српскословенских споменика. Последња деценија бележи значајна достигнућа овог малобројног, али посве компетентног колектива на челу са др Јованком Радић. Поред међународног научног скупа »Стандардизација старословенског ћириличног писма и његова регистрација у Уникоду« и његовог зборника, издата је рукописна палеографија Степана Михајловича Куљбакина, као и зборник радова у част Солунске браће: *Свети Ђирило и Методије и словенско писано наслеђе (863–2013)*. С циљем унапређења основних задатака Пројекта – израде речника *Српскословенски речник јеванђеља* и *Речник црквенословенског језика српске редакције* – од 2007. године се прикупља и материјал за *Упоредни индекс речника израђених у оквиру Комисије за црквенословенске речнике*.

Идући корацима својих предака Ђуре Даничића, Стојана Новаковића и Љубомира Стојановића, проучаваоци старог српског наслеђа на Старословенистичком одсеку, показујући дугогодишњу стрпљиву посвећеност и схватајући неопходност њиховог делања у савременим културноисторијским приликама, осветљавају овај недовољно истражен домен науке о српском језику и пружају на увид будућим истраживачима своја теоријска и практична умећа.

3. Етимолошка истраживања српског језика и израда *Етимолошког речника српског језика*

Пројекат *Етимолошка истраживања српског језика и израда Етимолошког речника српског језика*, који се одвија у Институту за српски језик САНУ под надзором Одбора за етимолошки речник, као и бројни радови сарадника на Пројекту отворили су ново поглавље у српским историјсколексиколошким и етимолошким истраживањима. Са првобитним циљем да се десетак година раније објављени *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika* Петра Скока допуни обрадом народне лексике из источних крајева српскохрватског језичког подручја, амбиције формираног колектива расле су ка изради новог свеобухватног етимолошког речника српскохрватског језика. Стога, овај речник обухвата и бројне друге изворе који су се у новије време појавили и има циљ да сабере укупно језичко благо српског народног језика од почетка његове историје, те да га представи на нивоу савремене етимолошке науке. У складу са том новом концепцијом израђена је *Огледна свеска*.

Досад су издате три свеске *Етимолошког речника српског језика*, са близу две хиљаде одредница под којима је обрађено више хиљада речи из сегмента азбуке А–БЈ, а у току је израда четврте свеске (сегмент БЛ–БРЕ). У међувремену, с јављањем потребе за одговарајућим етимолошким приручницима примереним савременом стању науке, отпочело се с радом на *Приручном етимолошком речнику српског језика*, који обухвата око 4000 одредница из основног лексичког фонда књижевног језика. Планира се да буде објављен из два дела, од којих се први (сегмент А–О) приводи крају.

Колектив данас броји једанаест сарадника на челу са академиком Александром Ломом. Вишедеценијски рад на образовању стручног етимолошког кадра обликовао је све чланове колектива у стручњаке из области етимологије, историје језика и ономастике, са разним специјалностима потребним на овом пољу, које поред дијахроне славистике укључује и дисциплине као што су индоевропска компаративистика, балканологија, оријенталистика, грецистика, романистика.

Стварањем дигиталне базе дијалекатске лексике и експерпцијом историјских извора, као и објављивањем досад постигнутих резултата у виду монографија и чланака у научним публикацијама у земљи и у свету сарадници предано раде на постављеним задацима у оквиру Пројекта, додатно их убрзавајући, и непрекидно ревидирају своја постигнућа, доприносећи квалитету научног учинка овог дела Института.

4. Дијалектолошка истраживања српског језичког простора

Српска академија наука је од самог почетка показивала интерес за прикупљање дијалектолошких сазнања. Проблеми дијалектологије као поуздан извор за познавање властитог језика значили су и област у којој су се формирали лингвистички погледи А. Белића (Грицкат 1996: 36). Стицај околности није дозволио

да се благовремено заснује дугорочан пројекат ради прикупљања и обраде усмене народне језичке баштине. Међутим, убрзо је отпочело прикупљање и обрада народног језичког блага у дијаспори и, посебно, снимање и обрада говора избеглица и »интерно расељених лица«, који су крајем прошлог века напустили своја вишевековна огњишта. У оквиру овог тематски и територијално свеобухватног пројекта, како и сам руководилац др Слободан Реметић наводи, издваја се неколико основних задатака: скидање преосталих белина са дијалекатске карте српског језика, израда *Српског дијалектолошког атласа* и наставак сарадње на међународним истородним подухватима (*Европски лингвистички атлас* – АЛЕ, *Општесловенски лингвистички атлас* – ОЛА), теренско прикупљање и обрада ономастичке грађе, прикупљање и обрада дијалекатске лексике, утврђивање изоглоса значајнијих дијалекатских особина, језичка и дијалекатска интерференција.

Досадашњи резултати нису занемарљиви. Скинуто је више белина са дијалекатске карте (Ваљевска Подгорина, Горња Пчиња, источна Шумадија, Горњи Васојевићи, слив Студенице, северна Метохија, Прешево са околином и др.). Објављено је петнаестак дијалекатских речника или збирки речи из народа (*Речник Куча*, *Речник Васојевића*, *Из лексике Качера*, *Речник говора северне Метохије*, *Антропографски речник југоисточне Србије* и др.). Нису занемарена ни ономастичка истраживања (Рађевина, Горње Подриње, србијанско Подриње, не-весињски крај, околина Требиња, Загорје код Калиновика и др.). Међутим, културноисторијске прилике донеле су и понеке потешкоће, највише у вези са израдом *Српског* (уместо некадашњег *Српскохрватског*) *дијалектолошког атласа*. Упркос њима, коначно редиговање постојећих нацрта карата првог од четири предвиђена лексичка тома бити омогућено прикупљањем грађе у тридесетак пунктова са подручја Хрватске и знатно мање из осталих зона.

Иако се први кораци ове научне дисциплине везују за Вуково име, достигнућа сарадника на Пројекту током последње деценије сведоче о српским народним говорима као неисцрпном извору за будућа дијалектолошка истраживања, те о деловању ових научних трудбеника као чуварима наших говора и свега што они значе за српску културу.

5. Опис и стандардизација савременог српског језика

Пети пројекат Института за српски језик САНУ, покренут на предлог Одбора за стандардизацију српског језика и уз подршку Одељења језика и књижевности САНУ 2006. године, засновао је академик Предраг Пипер, а на његов предлог је након две године руководилац постао Срето Танасић. Данас је на Пројекту ангажовано пет сарадника из Института и девет спољних сарадника.

Главни циљ Пројекта јесте стварање научне подлоге за осавремењавање норме и израду инструмената српског стандардног језика коришћењем савремених

лингвистичких достигнућа у земљи и свету. У томе се доста одмакло, иако од оснивања Пројекта није много прошло. Поред краћих студија, као најзначајнија постигнућа треба навести обимна дела у серији »Прилози граматици српскога језика«, која се реализује на подстицај Одбора за стандардизацију српског језика. Нека од таквих дела су: *Синтакса савременога српског језика: проста реченица*, у редакцији академика Милке Ивић (2005), *Лексикологија српског језика* Рајне Драгићевић (2007. и 2010) и *Фонологија српскога језика* Драгољуба Петровића и Снежане Гудурић (2010). Тренутно је пред изласком из штампе још једно велико дело – *Синтакса сложене реченице у савременом српском језику*, у редакцији академика Предрага Пипера. У овог прегледу ваља поменути и она дела која су јединствена дела дате врсте код нас, на пример, *Српски језик између великих и малих језика* Предрага Пипера, *Асоцијативни речник српскога језика* Предрага Пипера, Рајне Драгићевић и Марије Стефановић и *Језичка слика света. Когнитивни аспект контрастивне анализе* Људмиле Поповић, те *Речник нових и незабележених речи* Ђорђа Оташевића. Неке књиге су и једине књиге у целини посвећене одређеним питањима српског језика (*Синтакса пасива у савременом српском језику* Срета Танасића или *Категорија степена у српском језику: сложена реченица* Марине Николић). Најзад, и књига *Српски језик на Косову и Метохији данас (социolingвистички и лингвокултуролошки аспект)* Митре Рељић (2013) умногоме је специфична али и значајна за науку о српском језику.

Сарадници на овом дугорочном пројекту, настављајући своју делатност према истој концепцији и методологији, стварају стабилну подлогу за писање мањих граматика различитог типа и других инструмената српског стандардног језика, али и за писање велике Академијине граматике, ако би се такав подухват у будућности планирао и организовао.

6. Интердисциплинарно истраживање културног и језичког наслеђа Србије и израда мултимедијалног интернет портала *Појмовник српске културе*

Потпројекат *Примена лингвистичких истраживања у изради дигиталног појмовника*, будући најмлађи, битан је искорак Института у правцу осавремењивања његовог рада. Радни оквир *Интердисциплинарног пројекта* представља примена информационих технологија у лингвистици и дигитализација речника, како би се међусобно повезали разнородни речници српског језика и припремио терен за увођење нових технологија у сам процес писања речника. Потпројекат за кратко време свог постојања забележио је велике резултате, као што су: лингвистички делови одредница на *Појмовнику српске културе*, платформа *Препис*, на којој се налази дигитализована рукописна грађа из Призрена и која броји 20296 одредница, и речничка платформа *Расковник*, на којој се налазе дигитализовани речници – *Српски рјечник* Вука Стефановића Карацића (46910 одредница), *Речник*

косовско-метохијског дијалекта Глише Елезовића (12836 одредница) и *Речник говора јужне Србије* Момчила Златановића (9178 одредница). Пројекти *Претис* и *Расковник* реализовани су уз подршку Министарства културе и информисања, поред министарства задуженог за науку, а у сарадњи са Томом Тасовцем и Центром за дигиталне хуманистичке науке.

в) Издавачка делатност Института

Институт за српски језик САНУ је од самог оснивања као важну област своје делатности издвајао издавање часописа и књига. Од Академије је Институт преузео публикување три часописа које је покренуо још Александар Белић, а која су и дан-данас главна институтска гласила: *Српски дијалектолошки зборник* (1905), *Јужнословенски филолог* (1913) и *Наш језик* (1932). У новије време, тачније 2000. године, придружио им се часопис *Лингвистичке актуелности*, који се издаје у електронском облику и који садржи информације о најактуелнијим делима наше науке, те податке о научним скуповима код нас и у свету (Ћупић/Танасић 2007: 15).

Српски дијалектолошки зборник, наш веома познати дијалектолошки часопис, свој плоносни живот отпочиње књигом »Дијалекти источне и јужне Србије« А. Белића поменуте године. Иако је испрва тежиште било на обради војвођанских говора и неких архаичних говора који представљају својеврсне језичке реликте, касније су интензивније обрађивани говори уже Србије (Аранђеловић-Живковић 1978: 162). У овом часопису се објављују радови превасходно проистекли из пера сарадника Института, али у својству аутора јављају се и други, једнако компетентни, истраживачи. До данас је изашло 64 књиге.

Јужнословенски филолог, за разлику од претходно поменутог часописа, представља научни лингвистички часопис врло широког спектра, како у погледу тематике, тако и у погледу научног метода. Овај часопис је окупио око себе не само најистакнутије српске научнике, већ и многа знаменита имена светске лингвистике. Последња објављена је LXXIII (св. 1–2) књига.

Наш језик, часопис чија је главна тематика савремени језик, од свог покретања био је намењен неговању језичке чистоте и, према речима И. Грицкат (1996: 53), језичком »паљетковању«. И данас је тако. Овај часопис интензивно негује културу наше књижевне речи и доприноси научној обради наше језичке материје. Последња је из штампе изашла књига XLVII/3–4.

Године 1970. покренута је едиција *Библиотека Јужнословенског филолога*, године 2004. едиција *Монографије*, године 2006. едиција *Зборник Института за српски језик САНУ*. У овим серијама, као и у посебним издањима, тематским зборницима, зборницима са научних скупова итд., самостално или у саиздаваштву са другим институцијама (највише са САНУ и Матицом српском), досад је објављено готово двеста наслова.

*

*

*

У првом раздобљу Академијиног рада наилазимо на оно што би се назвало заоравањем дубоких бразда скоро у свим оним областима науке о српском језику којима се та наука касније бавила и којима се и сада бави. Институт за српски језик САНУ преузео је на себе важне задатке од самог оснивања, а током времена поље његове делатности ширило се с тежњом ка лингвистичко-истраживачкој свеобухватности.

Институт је данас углавном програмски заокружен и, концепцијски и кадровски, оспособљен за успешно извршавање постављених задатака и повећаних обавеза које у новије време стоје пред њиме. Кроз своја гласила, у којима велики део своје научне креације публикују управо чланови Академије, остварују се поједини задаци који су се дуго постављали пред националну културу и пред Академију.

На самом крају ваља још једном истаћи велики значај ове научне институције која је за седамдесет година свог постојања учинила много за науку о властитом језику и за српску културу уопште, доприносећи притом правилном усмеравању ка даљим тренуцима историје у настајању. Данас, са својих пет дугорочних пројеката и једним потпројектом, Институт предано ради на очувању, неговању и развијању српског језика кроз проучавања историјске и савремене грађе, с основним циљем унапређења најзначајније националне научне дисциплине – науке о српском језику.

Литература

- Аранђеловић-Живковић 1978: Бранислава Аранђеловић-Живковић, »Тридесет година Института за српскохрватски језик«, *Наш језик*, XXIII/3–4, Београд: Институт за српски језик САНУ, 150–165.
- Грицкат 1993: Ирена Грицкат, »Стогодишњица лексикографског рада при Српској академији наука и уметности«, *Сто година лексикографског рада у САНУ*, Београд: Српска академија наука и уметности, Институт за српски језик САНУ, 5–15.
- Грицкат 1996: Ирена Грицкат, »Наука о језику у делатности Академије«, *Глас, ССCLXXIX*, Одељење језика и књижевности, књ. 15, Београд: Српска академија наука и уметности, 1–82.
- Стевановић 1973–1974: Михаило Стевановић, »Институт за српскохрватски језик и програми његова рада«, *Наш језик*, XX/1–5, Београд: Институт за српски језик САНУ, 1–10.
- Ћупић 1993: Драго Ћупић, »Лексикографски програми у САНУ данас«, *Сто година лексикографског рада у САНУ*, Београд: Српска академија наука и уметности, Институт за српски језик САНУ, 15–21.
- Ћупић/Танасић 2007: Драго Ћупић и Срето Танасић, »Шездесет година Института за српски језик САНУ«, у: *Шездесет година Института за српски језик САНУ*, ур. Срето Танасић, Београд: Институт за српски језик САНУ, 11–18.

SUMMARY

SEVENTY YEARS OF THE SANU INSTITUTE OF THE SERBIAN LANGUAGE

The paper deals with the activities of the Institute of the Serbian Language of SANU from its foundation up to now, when we mark seventy years of its existence. After the brief history of the Institute, five long-term projects and one sub-project have been presented, the scope of which comprises complex tasks, which are inevitable in the cultural environment with the developed scientific tradition. Subsequently, the publishing activities of the Institute are described, particularly its three major newsletter publications and the editions launched afterwards that gathers scientific contribution mostly of scientific researchers of the Academy, as well as other eminent researchers either local or foreign. Finally, the significant role of this important scientific institution is pointed out, particularly with regard to development and advancement of science of the Serbian language.

Key Words: SANU Institute of the Serbian Language, the Serbian Academy of Sciences and Arts, the Serbian Language, Science of the Serbian Language, Institute Projects, Publishing Activities.